

EXPOSICIONS, REVISTES I
FESTES DE TEATRE I
CINEMA

Pi del Broi 20 ANYS

FATUMER

Setembre 2015 | 3.5 € IVA Inclòs | REVISTA DE L'ASSOCIACIÓ CULTURAL PI DEL BROI

RESPECTE I CONVIVÈNCIA

Normalment vivim en mons particulars determinats per la família, els amics, el treball, l'espai social reduït al barri, la ciutat, el poble... que condicionen la nostra forma de pensar i actuar. Però estaria bé que ens preguntéssim: "Podem ampliar aquests àmbits? Podem sortir dels ambients propis que ens han proporcionat el naixement i l'atzar per conèixer altres formes culturals que ens facin més universals?" L'atracció i la curiositat per saber d'altres societats ens apropen a la literatura, al cinema, a

la cultura en general, que, juntament amb els viatges, ens mostren altres mons, altres cultures basades en espais, religions i tradicions diferents. El coneixement i una ment oberta afavoreixen la comprensió i el respecte vers els altres, vers els diferents, i ens mostren que hòmens i dones, blancs o negres, cristians o musulmans som iguals en allò que és fonamental (drets i deures) i diferents en les formes externes de manifestar els respectius sentiments i relacions amb el món pròxim. Respecte i convivència van de la mà.

SUMARI

EDITORIAL	1
LA NOSTRA TERRA	
20 anys de l'associació cultural Pi del Broi 1995-2015	3
El pujador de Garriga	6
La papereria-estanc	7
FESTES MAJORS	
Pregó de festes majors de 2015	8
Imatges de la festa	10
Presentació del llibre: Un segle d'imatges del Pinell	12
NOTÍCIES	
25 de Juliol a la Serra de Pàndols	13
Cota 705. Memòria musicada	16
Dia nacional en memòria de les víctimes de la Guerra	16
Eleccions autonòmiques 27-S	17
Trobada de viticultors	17
Informacions del Consell Comarcal	17
COL-LABORACIONS	
Recuperem la història	18
Temps de bolets	19
El dibuix com a eina diagnòstica	20
EL TEMPS	20
ACTES DELS PLENS DE L'AJUNTAMENT	21
PASSATEMPS	22
INFORMACIÓ D'INTERÈS	24
SOLUCIÓ AL QUI ÉS QUI	24
COL-LABORADORS	25
PLANTES DEL TERME	27
MANUALITATS	27
CONTRAPORTADA	28

EDITA

ASSOCIACIÓ CULTURAL PI DEL BROI

www.fut-es/~acpibro

C/e: acpibro@fut.es

http://www.webfacil.tinet.org/acpibro

facebook // pi del broi

Totes les opinions, suggeriments i articles signat són responsabilitat dels seus autors. Lo Fatumer los publicarà sempre que siguin respectuosos amb les persones i institucions.

CONSELL DE REDACCIÓ

Selvi Alcon, Agustí Colell, Magda Ferré, Ramon Hernández, Marc Martínez, Antònia Serres i Laura Vallespi.

COL-LABORADORS

Àngel Altadill, Eleuteri Martínez, Assumpció Palau i Janet Vallespi.

PORTADA

Anagrama: Àngel Altadill

Fotos: Antònia Serres

CONCEPCIÓ GRÀFICA I IMPRESSIÓ

optim.gr - Ascó

TIRADA

300 exemplars

SUSCRIPCIÓ ANUAL (4 números)

12€

DIPÒSIT LEGAL

T-1436-95

ISSN

2013-6552

AMB LA COL-LABORACIÓ DE:

Generalitat de Catalunya
**Departament
de la Presidència**

**CONSELL COMARCAL
DE LA TERRA ALTA**

**AJUNTAMENT DEL
PINELL DE BRAI**

Amb el suport de:

Diputació Tarragona

**COMPROMÈS AMB
L'ÈTICA PERIODÍSTICA**
Consell de la Informació
de Catalunya

20 ANYS DE L'ASSOCIACIÓ CULTURAL PI DEL BROI 1995-2015

SELVI ALCON MONTAGUT

L'Associació Cultural Pi del Broi va néixer l'1 d'abril de 1995, ara fa 20 anys! La van constituir la Magda Ferré Serrà de la Simona (presidenta), Ramon Hernández March, de la Maria de la Paca (vicepresident), David Arnal Benaiges, de Bruno (secretari), Teresa Delgado Albert (Tresorera) i com a vocals: Marc Martínez Aroca, de Llobat, Joan Martínez Aroca, de Llobat, Àngel Altadill Espinós, de Simó, Maria Josep March Sanjuan, del Cònsul, Marifé Altadill Espinós, de Simó, Selvi Alcon Montagut, de la Borrulla, Josep Ramon Alabart March, de l'Estanc i Lluís Peris Franch, de Batea.

Vam decidir posar el nom de Pi del Broi i l'Àngel de Simó va dibuixar l'anagrama de l'entitat que representa un pi amb les seues arrels ben llargues que simbolitza la nostra llarga història, cultura, tradició...

El 2 de maig d'aquest any vam redactar els primers estatuts de l'entitat. Es van marcar com a objectius a complir: l'estudi i divulgació de la història, la geografia, la cultura i les tradicions pròpies; la promoció socio-cultural de les persones i els grups humans als quals de dedica la seua activitat; el suport a la producció cultural, artesanal i artística autòctones o relacionades amb el seu àmbit d'actuació; la recuperació del patrimoni artístic i cultural del poble i la preservació i millora del medi ambient.

Presentació de l'Associació al poble

Després de la redacció dels estatuts, ens vam donar a conèixer a la gent del poble. Es tractava d'una associació apolítica, sense finalitats lucratives, oberta a tothom, que pretenia actuar en tots els àmbits possibles. Entre les idees que tenien era fer una revista (punt d'informació obert a totes les opinions i col·laboracions), excursions, conferències, tallers i cursets de tema variat per a aprofitar els recursos humans i naturals del poble... Volien recuperar i fomentar tot el que formava part del Pinell (oficis, costums, festes, tradicions, llengua, història...).

El 27 d'agost vam organitzar una festa de presentació de l'entitat. A les dotze de migdia es va fer una cercavila a càrrec dels grallers de "L'Ull del Bou". Després es va fer la presentació de la revista Fatumer. La persona que va venir a fer la presentació va ser la Carme Descarrega Ruana, membre del Consell de Redacció de la revista La Cabana de la Fatarella. Ells ja portaven 10 anys publicant la seua revista local.

Per la tarda es va fer teatre a la Societat amb l'obra *Un fanàtic del Barça* a càrrec dels Amics de teatre de Batea.

A continuació a la plaça de la Vila es va poder veure la 1a trobada de jotes comarcal. Va ser una cosa inèdita en aquell moment. Mai abans en cap poble havien fet una trobada de jotes d'aquestes característiques. En els pobles on encara es conserven les jotes es ballaven a nivell local, però no anaven pels pobles a ballar-la. Va ser el punt de partida de les trobades de jotes que es van fer després i encara es fan en molts pobles de l'entorn. En aquella ocasió van acudir d'Arnes (la van ballar l'associació de dones d'Arnes, feia un any que l'havien recuperat), Batea (feia tres anys que també l'havien recuperat), la Fatarella (aquests no l'havien

perdut mai, però en aquells anys feien classes per animar a la gent) i com a poble invitat els nostres veïns de Benifallet. Els últims de ballar va ser el Cap de Dansa del Pinell. Va ser un acte amb gran afluència de públic. La plaça estava plena de gent. Per acabar aquesta inauguració, Quico el Cèlio, el Noi i el Mut de Ferreries, van actuar a la nit a la Societat.

20 anys de Fatumer

El nom de Fatumer de la revista va sortir amb la idea de publicar trimestralment una revista del poble "perquè hi havia molt **fato** per a dir, per a fer, per a proposar, per a criticar, per a construir, per a animar, per a valorar,..." Volia ser un fatumer de coses. Aquell dia, 27 d'agost de 1995, es va presentar el primer Fatumer. Però no va sortir amb el número 1, sinó es va decidir posar-li el número 0.

Es pretenia escriure en català del Pinell. Al llarg d'aquests 20 anys alguns articles s'han escrit amb la nostra variant dialectal, però la majoria de vegades s'ha optat escriure en català estàndard.

Durant aquest 20 anys s'ha anat publicat cada trimestre un Fatumer. A poc a poc s'ha anat recuperant i donant a conèixer una part important de la nostra història,

Inauguració de l'exposició 20 aniversari de l'Associació Cultural Pi del Broi.

dels nostres costums, de les nostres tradicions, de la nostra toponímia, dels oficis antics, de la nostra arquitectura tradicional... També s'ha fet història, la història del dia a dia que passava al poble durant aquest temps. S'ha informat dels esdeveniments més importants ocorreguts durant el trimestre al poble, de les festes, del temps (precipitacions, temperatura), dels resultats electorals, de la relació dels naixements i defuncions, d'activitats diverses ...

Han estat moltes persones que han col·laborant en fer la revista, unes al Consell de Redacció, altres escrivint articles, oferint informació, aportant fotografies, repartint les revistes per les cases,... i sobretot comprant i llegint cada una d'elles. N'hi ha que han estat col·laborant des del seu inici d'aquest llarg camí, altres s'ha anat agregant i altres que ja no col·laboren tant activament. Totes aquestes persones han fet un esforç important, desinteressadament, perquè pugui sortir cada trimestre la revista, però això sí, amb gran il·lusió i ganes de continuar aquest camí.

Trobada de jotes

Després del gran èxit de la 1a Trobada de Jotes, l'Associació Cultural Pi del Broi va organitzar sis trobades anuals més, fins a l'any 2001. Un dia de festes majors es dedicava a la Trobada de jotes. Durant aquests set anys l'Associació Cultural Pi del Broi va ser una de les associacions pioneres en la recuperació i divulgació del ball de la jota a les comarques de l'Ebre, promocionant i donant a conèixer diferents jotes que encara estaven vives en els seus respectius pobles. Cada any s'invitava a tots els pobles de la comarca on encara la ballaven i cada any també s'invitava a alguns pobles diferents de les comarques veïnes per donar més varietat a la trobada. Així, al llarg d'aquests set anys es va poder veure les jotes de: Aldover, Arnes, Batea, Benifallet, Falset, La Fatarella, Horta de Sant Joan, Gadesa, Paüls, Rasquera, Sant Carles de la Ràpita, Xerta...

A partir d'aquí, els altres pobles també es van animar a organitzar trobades de jotes, a on el Cap de Dansa del Pinell no podia faltar. Durant aquells anys, van ser diversos llocs on també van invitar als

balladors de Pinell com, per exemple, en la Baixada dels Raiers pel riu Ebre a Lleida, en el II Congrés de Cultura Popular a Tortosa, en Expoebre de Tortosa, en el Tradicionàrius de Barcelona, en el Tradicionàrius de les Terres de l'Ebre a Roquetes, en el I Festival de Música i Dansa Ebreca al Deltebre, en la primera Mostra Nacional de Dansa Popular i Tradicional de les Comarques de Catalunya a Barcelona, en la Fira intercultural a Santa Margarida de Montbui, a Vila-seca...

L'Associació Cultural Pi del Broi va deixar d'organitzar les trobades de jotes perquè l'Ajuntament va comunicar-li que a partir de les festes majors del 2002 era l'Ajuntament qui organitzava i patrocinava la jota durant les festes majors, i podien convidar, si ho trobaven adient, els poble veïns. L'Ajuntament tenia la potestat d'organitzar tots els actes de festes majors. L'Associació Cultural Pi del Broi era lliure de continuar organitzant la Trobada Intercomarcal de Jotes, però en cap cas durant les festes majors. Com no tenia lògica organitzar dues trobades de jotes anuals, una per festes majors per l'Ajuntament i una altra per l'Associació en altres dates, l'Associació va decidir no organitzar-la davant dels entrebancs de l'Ajuntament.

Les birles

Abans al Pinell era típic jugar a birles, però es va perdre aquesta activitat durant molts anys. El dia 4 d'agost de 1996 van tornar les birles al Pinell. Aquell dia, l'Associació Pi del Broi va organitzar una tirada dins del Campionat Intercomarcal de Birles al pla del Sindicat.

A partir d'aquella tirada, cada any hi ha almenys alguna tirada. L'Associació continua participant en el Campionat Intercomarcal, que en els últims anys es fa coincidir en el diumenge de la Fira d'Artesania. Per festes majors també s'organitza un tirada de birles en memòria de Magí Turch de Cigaleta, tirador de birles que va morir el 22 d'octubre de 2006 en un accident de cotxe quan anava a la cloenda de la temporada de birles.

Teatre

El 20 de gener del 1996, coincidint en la festivitat de sant Antoni, l'Associació Cul-

tural Pi del Broi va recuperar, després de 86 anys, la representació de La vida de Sant Antoni del Pinell a la plaça de la Vila. L'última vegada que s'havia fet era el 1910. Es va localitzar el text antic, ja que la Josepa de Llafega l'havia manuscrit quan era petita. Aquest text va ser traduït al català per la Maria Josep del Cònsul i Marc de Llobat. Gràcies a les informacions recollides de persones del poble que recordaven d'haver vist la representació de l'any 1910 o que recordaven detalls escènics que els havien explicat els avantpassats directes: les germanes Dolores i Ramona de Masrojà, la Teresa de Quico de Pepe, la Teresa de Jové, la Dolores de l'Esperança, la Maria del Soldado, la Dolores d'Olesa, Pere de Peret i Ramon de Casiano, amb la informació dels quals es va poder confeccionar els vestuaris, decorats, escenografia...

Sota la direcció de Marc de Llobat i amb la participació d'una quarantena d'actors i actrius, i amb la col·laboració del Cor Parroquial, apuntador, il·luminadors, maquilladors, perruquers... es va representar aquesta obra amb èxit.

L'any següent, el 18 de gener, sota la direcció de la Cinta de Pitxonet i Josep Maria de la Consuelo i l'implicació de més de setanta persones es va tornar a representar-ho. La novetat d'aquell any va ser la recuperació del ball dels totxets que acompanyava l'obra en escenificacions antigues. La finalitat era la distracció del públic en els entreactes i disminuir la tensió dramàtica de l'obra. Els protagonistes d'aquell ball eren els dimonis.

Després d'aquestes dues representacions, ja no s'ha tornat a representar més. L'any següent, el 9 d'octubre de 1998, l'Associació va representar l'obra còmica *Per no entendre el castellà* a la Societat. Els actors van ser Llorens de Marcel·lí, Josep del Fuster, Josep Ramon de l'Estanc, Pere d'Espinós, Eleuterio de Roman i Selvi de la Borrulla. La directora va ser la Cinta de Pitxonet.

Grup excursionista L'Oliver de les Arracades

L'Associació Cultural Pi del Broi tenia molt clar des del seu inici organitzar i promoure excursions i recuperar antigues sen-

deres i camins. La primera excursió va ser el 1 d'octubre de 1995. En aquest cas va ser per arreglar el camí de ferradura dels Algars, des dels Cagaferros i la Vall de Marco fins a la basseta d'Astàcio. Des de llavors han estat moltes les excursions pel nostre terme i també excursions en altres llocs, a vegades sols i altres vegades juntament amb altres grups excursionistes. El nom de l'Oliver de les Arracades va sorgir a l'any 1997, en memòria d'un oliver que tenia aquest nom.

Exposicions

Des del 2005, l'Associació organitza una exposició de fotos per festes majors cada any. Són fotos antigues relacionades amb el nostre passat, les nostres tradicions, en el nostre treball, en el poble, en la gent, en les festes, en l'escola, en el futbol, en el nostre patrimoni natural i arquitectònic. La primera va ser "La gent i el temps". En aquesta exposició hi havia una imatge de cada quinta, des d'un nen de mesos, fins l'home més vell del poble. Deu anys després es va tornar a fotografiar les mateixes persones per veure el pas del temps.

Altres activitats

Al llarg d'aquests 20 anys de vida de l'Associació, a part d'organitzar les activitats comentades anteriorment, també ha organitzat cursets de ball de saló, d'interpretació teatral, conferències, exposicions, balls tradicionals, presentació de llibres. L'any 2009 l'Associació va participar, juntament amb el Departament de Cultura de la Generalitat, l'Institut Ramon Muntaner i el Museu del Montsià en l'organització al Pinell de la VIII Jornada d'Etnologia, sobre el tema d'Ermites i Romiatges

L'Associació durant aquests 20 anys ha editat, a part de la revista Fatumer, quatre llibres escrits per l'Antònia del Corredor: *Desfeta i recuperació, guerra i postguerra al Pinell* (2008), *Els noms de lloc i de persona del Pinell de Brai* (2010), *Xiquets i xiquetes de la guerra, memòria del Pinell* (2014) i *Un segle d'imatges del Pinell* (2015).

Desitgem que aquest bagatge ens serveixi d'estímul per continuar la tasca que es va iniciar ara fa 20 anys.

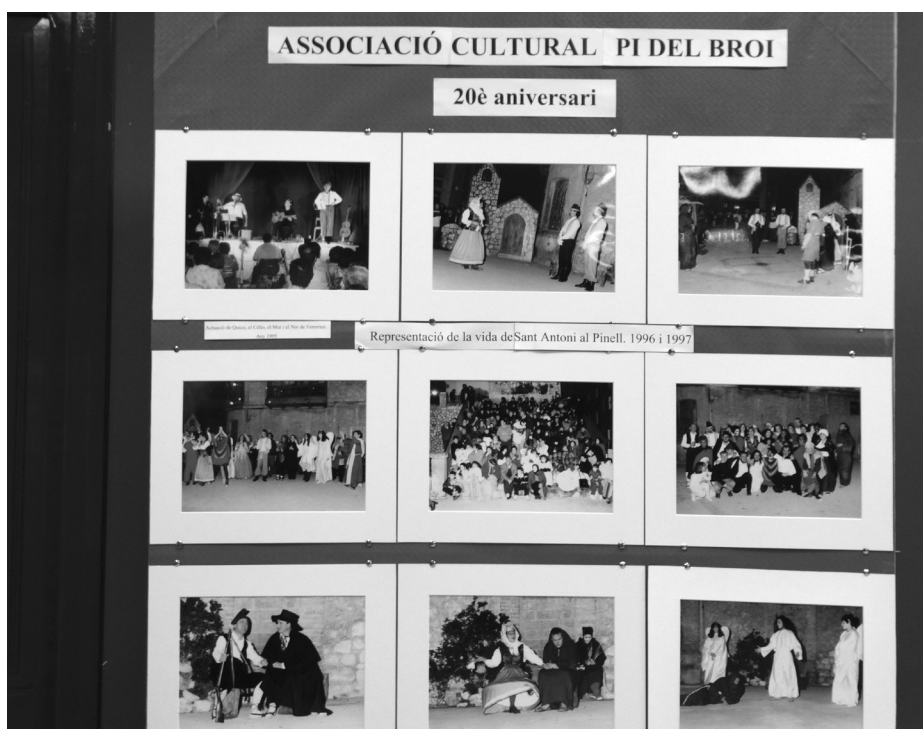
Exposició de fotografies sobre el 20è aniversari de l'Associació Cultural Pi del Broi

del 7 al 11 d'agost de 2015 al Centre Polivalent
de 12 a 14 hores i de 18 a 21 hores

Organitza Associació Cultural Pi del Broi
Amb la col·laboració de l'Ajuntament del Pinell de Brai

EL PUJADOR DE GARRIGA

ANTÒNIA SERRES BUENAVENTURA

Antigament, per pujar a la serra de Pàndols per la vessant sud-est que dona al Pinell es podien utilitzar quatre pujadors: el de Roquetes que es troba a l'extrem de la serra, a la vora del puntal de l'Os, a continuació ve el de Garriga, després el pujador del Sapo i a l'altra banda del barranc de Pàndols el de l'Edrera que prenia la gent per anar a l'ermita de Santa Magdalena. Per la banda de la serra que dona al barranc del Pinell es troba el pujador de la vall Closa Gran i ja en el terme de Gandesa, agafant el camí de la Fontcalda, es va prolongar la pista de terra per arribar fins la Punta Alta en vehicles. Darrerament, gràcies a l'organització de la cursa dels Biberons s'ha recuperat la sendera del pujador de Roquetes i la de la vall Closa Gran.

Les vessants de Pàndols estaven escalonades d'estrets bancallets que es van conrear fins els anys trenta del segle passat. Lògicament hi havia caminets per arribar-hi amb els animals de càrrega. Els anys seixanta el servei de repoblació forestal ho va plantar tot de pins. Ara, la majoria de les senderes ha desaparegut. La tarda del 23 d'agost vam tenir l'experiència de pujar a la serra utilitzant el pujador de Garriga. Vam anar en cotxe fins les Muntaneres de Sarraco. Vam continuar fins la cova del Garnisser i allí vam seguir un tros del barranc de Pàndols, que aviat vam deixar al darrere per emprendre la pujada pel mateix crestall d'un coll, que puja directe fins els cingles on es troba el pujador de Garriga. La carena es rocosa i bastant neta de vegetació, però en alguns llocs roques i romegueres ho envaeixen tot, fent difícil el pas.

A mesura que es va ascendint a la dreta queda el coll del pujador de Roquetes i a l'esquerra el barranc de Pàndols, amb els cingles de Formales, els crestalls de l'Esmorzador i la Punta Alta al darrera. Gairebé dalt apareixen nombroses trinxeres i nius de

metralladores. Espanta mirar cap enrere, ja que si la pujada era complicada, la baixada semblava impossible. Com no hi havia marxa enrere, havíem de continuar a munt sense saber si finalment podríem arribar al cingle i si podríem pujar pel esmentat pujador. Si no era possible, hauríem hagut de baixar cap el barranc de la dreta, on encara es veuen els margens del que fora el barranc de Pàndols de Mingueta i el de Remígio i pujar després fins a trobar el caminet del pujador de Roquetes. Tot i que era complicat per la forta pendent i l'espessa vegetació, varem arribar al peu del cingle, vam seguir una mica cap a la dreta, mig grim pant, per pujar fins a dalt. La vista era esplèndida. Uns deu metres cap a l'interior apareix la sendera neta que de la basseta de Roquetes va cap a Formales i enllaça amb la sendera de l'Ermita. Vam girar a la dreta fins la basseta de Roquetes que es troba gairebé colgada i d'allí emprendre la baixada pel pujador del mateix nom i la sendera que acaba al corral de les Muntaneres de Sarraco.

Vista del barranc de Pàndols des de la carena que va al pujador de Garriga.

El pujador de Garriga des de dalt.

Els cingles de la serra de Pàndols amb el pujador de Roquetes a la dreta.

LA PAPERERIA-ESTANC

ANTÒNIA SERRES BUENAVENTURA

Un diumenge 5 de setembre de 1982, va obrir la primera papereria i lloc de venda de premsa al Pinell al número 5 del carrer Major. La seva impulsora fou Mª José Salvat Borràs. Fins en aquell moment es venia algun diari esportiu al cafè de Colell, al Centro, o les revistes *Lecturas* i *Pronto* a l' Spar, com a revenda. A la papereria es va començar a vendre *El Correo Catalán*, *La Vanguardia*, el *Diario de Tarragona*, el *Mundo Deportivo* i *Sport*. També s'intercanviaven novel·les de l'oest de segona mà a 10 ptes. La Mª José va oferir aviat material de papereria, joguines i sobretot llaminadures per als petits. Va posar un congelador per poder vendre gelats i polos, i més endavant va començar a vendre els llibres dels alumnes de l'escola a canvi de folrar-los tots.

Des de l'any 1987 fins al 1990, la Mª José i el seu marit es van encarregar de repartir a la Ribera d'Ebre i la Terra Alta la premsa, que abans havien recollit a les distribuïdores de Reus. El 2 de gener de 1993 va traspasar el negoci a l'actual propietària, Isabel Rodríguez Ruíz, que a l'any 2006 va traslladar la botiga al carrer de Lleida número 13 per fer-se càrrec de l'estanc i unir així els dos comerços.

L'estanc del poble estava atorgat des de l'any 1942 a Magdalena Guará Amposta per ser vídua de guerra. Primer estava situat al carrer de Miravet, a ca l'Eufràsia, després al carrer Major, ara la botiga de Miranda i finalment al lloc actual. Aquests 64 anys d'ocupar-se de l'estanc els han deixat els renoms d'"estanquera" i "estanquer".

Durant els 21 anys que la Isabel porta la papereria ha observat nombrosos canvis tant en a la venda de certs productes com en el preu. "Amb la venda de diaris i papereria, hauria hagut de plegar. Internet ha fet disminuir la venda de diaris. Ara em mantinc gràcies al tabac, tot i que ha baixat molt la venda per la propaganda contrària al consum i per l'apujada de preus"

També els impostos del tabac s'han apujat. La Isabel comenta que quan va agafar l'estanc pagava un 8% d'IVA i ara en paga un 21%. De totes maneres, els joves, que són els qui més consumeixen, ho continuen fent. Només part de la gent més gran ha deixat de fumar. Un paquet de Ducados ara val 4,50 €. Les marques de tabac que tenen més sortida són: Chester (4,50 €), Malboro (4,80€), Ducados negre (4,50€), Wiston (4,40€), Nobel (4,40€). Ha pujat força la venda del tabac d'embolicar, ja que surten unes 35 cigaretes d'un paquet que pot costar 5,10€.

La premsa que més es ven és l'esportiva: *Mundo Deportivo* i *Sport* pels afeccionats al Barça i *AS* i *Marca* pel aficionats al Madrid. La premsa generalista més venuda és: *La Vanguardia* i *El Periódico*. Els diumenges augmenten les vendes segons els complements que ofereixen alguns periòdics. En total uns 48 periòdics cada dia i 81 el diumenge. Com a setmanari l'Ebre (8 exemplars). Pel que fa a les revistes les més sol·licitades són: *Pronto* (60 a la setmana), *Lecturas* (14), *Hola* (7), *Semana* (4), *Diez minutos* (4). Revistes juvenils (25 al mes), revistes dels caçadors

(10 al mes), Cuina i decoració (10), revistes de punt (10).

Periòdics	Venda diària	Diumenges
Mundo Deportivo	15	18
Sport	8	8
AS	2	2
Marca	2	2
La Vanguardia	5	15
El Periódico	4	8
El País	2	13
Diari Ebre	10	15
TOTAL	48	81

La venda d'altres productes com material escolar, llibres, joguines, etc. varia d'acord amb l'època de l'any. La venda augmenta quan comença l'escola (material de papereria), per les festes de Nadal (regals), per Sant Jordi (llibres), les joguines pels Reis i els regals per les comunions. Els mesos més aturats són gener i octubre.

La papereria un diumenge al matí.

PREGÓ DE FESTES MAJORS DE 2015

Resum del Pregó de Festes Majors del Pinell de Brai, realitzat per Carles Altadill Serres.

Pinellanes i pinellans:

Agraïments per haver-nos invitat al meu germà Josep i a mi per proclamar als quatre vents la nostra identitat de Pinellanes. Josep ha viscut aquí tota la vida i ha portat al cor aquesta vivència de pinellà, patida i compartida amb tots vosaltres. Gràcies a ell, quan va ser alcalde, i a la corporació que li va fer costat, es va portar l'aigua del riu al Pinell i es va acabar amb aquelles llargues cues de gent, entre les quals em conto, que anàvem a buscar l'aigua de la Font del Broi que està a la plaça. Tots sabem la gran aportació per el desenvolupament del poble que ha representar aquest fet.

Per la meua part, encara que he estat fora del poble des dels 15 anys hi he anat venint sovint a veure la família, no he pogut compartir aquestes vivències Pinellanes tal com hagués estat el meu desig, tot i portar-les també al cor. Avui és una ocasió fantàstica per poder manifestar-les i compartir-les. Aquest desig que tenim, els que vivim fora, de buscar les arrels, no se si tots els que viviu aquí el sentiú igual.

Aconseguir la nostra identitat, les nostres arrels, les de la família i les del poble va ser el propòsit que des de petit vaig començar a buscar, quan vaig trobar uns manuscrits, a l'esgorfa del molí de ca Flanxo, on és ara casa del nostre nebot Ricard, que aleshores era on vivia la iaia Ramunda. Va ser a l'esgorfa, dintre d'un bressol, on degueren bressolar els nadons de ca Flanxo, allí vaig trobar colgats de runa de la teulada sulsida per la guerra del 36, dos manuscrits. Un de format més gran que l'he anomenat el "gran manuscrit de ca Flanxo" i un altre de més petit. El gran em va impactar perquè era un manuscrit de la *Comp^a 6eme de Guarissiers*

13 em Regiment de les tropes de Napoleó que tenia la intendència aquí, al Pinell. De fet es tracta d'un llibre de comptabilitat on es reflecteixen els pagaments de les tropes de Napoleó, des del Mariscal Des-tomver fins al corneta, així com tota classe de tropa i comandament. Hi ha la llista dels "qulots" (pantalons) entregats, de les casaques, del sou que cadascú cobrava, fins i tots els soldats desertats.

La investigació em portà a buscar amb qui va viure aquesta família i quines situacions l'envoltaren, què passava a la resta de la Comarca, de Catalunya, d'Espanya i del Món. I sense pretendre estava començant una "Aproximació a la història del Pinell de Brai": Són sis llibres d'unes 300 pàgines cada un i centenars de fotografies..

Una de les infraestructures més importants va ser la portada d'aigües, que va fer el meu germà Josep quan va ser alcalde del Pinell del 15 d'octubre de 1960 al 3 de febrer de 1974. A la Memòria Municipal de l'any 1964, en la que es dona comptes de les obres d'abastament d'aigua, queda palesa la manca que hi havia al poble. També el cost de les obres, com es van fer i el dia que es van inaugurar. Les vicissituds de l'obra, el treball i la suor invertits en la mateixa, l'esforç de tots els veïns, la considerable aportació en metàl·lic dels contribuents. Malauradament un accident mortal va ennuvolat tot allò que havia de ser el futur del poble. Malgrat tot arribà l'hora tan esperada en que, per fi, veiem sortir copiosos xorros d'aigua de la nostra font. Es va inaugurar el 27 d'octubre del 1984 pel Governador Civil.

Fent Pinell per tota Catalunya

Buscar la meua identitat em portà a l'Escola d'Art de Tarragona, on començà a rebre classes de l'escultor Salvador Martorell. Allí vaig conèixer a l'escultor i res-

taurador Estaqui Vallès i la seva bonesa i generositat va fer que m'entusiasmes i aprengüés, a fer motlles, reproduccions i moltes tècniques d'escultura. Estan al seminari varem fer amb dos companys tres exposicions col·lectives a Tortosa. A Olot van fer les còpies de la imatge, d'uns 20 centímetres d'altura, que jo havia fet de Santa Magdalena.

L'exposició "Tarragona, indrets i costums" a l'Ajuntament de Tarragona, inaugurada pel, aleshores, president de la Generalitat, Jordi Pujol. La dels 800 anys de l'arribada dels monjos a Poblet que es va fer a la Diputació de Tarragona. L'exposició al Monestir de Vallbona de les Monges, va ser el segon esgraó de la Ruta del Cister. La exposició dintre del claustre petit de Santes Creus, completant la Ruta del Cister L'exposició al saló d'actes de Montserrat, recollia vivències irrepitibles i dies de molta feina. Una exposició sobre "El misteri del Vi, fruit de la terra i del treball de l'home" Hi ha quasi a prop d'un centenar d'exposicions entre personals i col·lectives, algunes de monogràfiques, des del 1983: al Museu del Vi de Vilafranca, Gandesa, Altafulla, Montblanc, Tortosa, Amposta, Lleida, Vilafranca del Penedès, Vimbodí, Paüls, Prades, El Catllar, Reus... i moltes altres, sobre tot a Tarragona, que han posat el nom del Pinell en boca de tots els que han visitat les exposicions o han escrit en els catàlegs o als diaris.

Un quadre meu fou entregat al Sant Pare de Roma, per la delegació de Tarragona en ocasió del Mil·lenari de Catalunya. Les vivències de la pintura durant alguns anys estan escrites en uns quaderns que vaig titular "A peu de quadre". Allí hi ha dia a dia les estones passades a Poblet amb els monjos, a Montserrat amb la comunitat i a Vallbona. Pintar la catedral de Tarragona per fora i per dintre i poder exposar les obres durant quatre mesos a l'antic refe-tor de la mateixa catedral és un privilegi

que no tots poden aconseguir. L'escultura no té la mateixa facilitat de poder-la fer quan i on es vol, les escultures i les restauracions han anat sortint del treball constant. D'aquí les dues escultures que hi ha a l'altar major de la Parròquia de Riudecanyes. Són dos talles d'uns dos metres d'alçada amb fusta de tilé i pollicromades.

Agraïments, no voldria oblidem-ne cap, en primer lloc la família que han de suportar el temps i la dedicació emprats en tants anys. Al professor de història moderna, degà de la Universitat de Tarragona, Josep Sánchez Cervelló que ha estat el guia, animador i corrector i que em proporcionà fotocòpies dels documents de Salamanca, que creu s'han de donar a conèixer. A la revista Fatumer i tots els

seus col·laboradors, així com Antònia Serres del Corredor que són notaris dels afers del Pinell.

Estan en la memòria persones que ja ens han deixat com la Rossita de Patronyo que els seus 92 anys m'explicava coses de la Guerra i del Crim de la Gertrudis que passà a finals del segle passat. Josep Arnal (Pepe de Valentí) i la seva dona Llorença van ser abans de morir una font d'informació. La mare de l'Eugènia, Pepa Martínez que em va explicar com era la casa al carrer de la Graella quan es van casar l'any 31 del segle passat. La Teresa de Jové, la Ramunda del Surdo, la Maria del Soldado. La meva padrina Rosario de Marcel·la i la meva cunyada Rosa de Tomaset que em van informar de tantes i tantes coses. Trobareu també un bon

treball fotogràfic fet per Josep Ramon Pellissa i Ramon Faneca que il·lustren moltes pàgines de l'obra. En fi compartir amb vosaltres aquest bé de Deu de la nostra història és el què més ens pot satisfer a tots.

Per últim, i més intens que cap, és el nostre agraïment per a totes les dones, i en especial per a les nostres dones i les del Pinell. Elles han estat i són el moll de l'os de la vida, la cultura, els sentiments, la família i tot allò que hi ha de valor en el ésser humà. Amb vosaltres es neix, es creix, es viu i es mor. Sense vosaltres no hi ha vida. Mai serà suficient el nostre agraïment. El futur és vostre. Conserveu-lo i si pot ser milloreu-lo.

Moltíssimes gràcies i Bona Festa Major 2015!!!

Carlos Altadill, pregoner de les Festes Majors

La pubilla i les damiselles de les Festes Majors.

FESTES MAJORS

Participants dels cóssos de grans.

Inici de la cursa de les xiquetes.

Un dels equips de futbol femení.

Els petits s'inicien com a balladors de la Jota.

El grup de jotes canta a la font de Baix.

El cap de dansa a la Plaça de la Vila.

Campionat de birles al 7è Memorial Magí Turch.

El drac inicia la cercavila.

Partit en record de Julian Alcon Ferré, per ser el soci núm. 1 i per la seva trajectòria al club.

La processó el dia de Sant Llorenç.

Preparació del berenar per als participants als diferents jocs.

Un dels partits de voleibol.

PRESENTACIÓ DEL LLIBRE: UN SEGLE D'IMATGES DEL PINELL

El dia 8 es va presentar a la Piano la el llibre *Un segle d'imatges del Pinell* d'Antònia Serres. Es tracta d'un llibre de fotografies del poble que ens permet observar i valorar els canvis que s'han desenvolupat al Pinell, durant el segle XX. Són 72 imatges realitzades entre 1910 i la dècada dels setanta, quan el poble gairebé no havia canviat, que es poden comparar amb l'enquadrament del mateix indret realitzat en l'actualitat.

Les imatges s'agrupen en cinc etapes diferents. Les més antigues són les que va efectuar Xavier Parés, soci i president de la secció de fotografia del Centre Excursionista de Catalunya en els anys 1910, 1912 i 1913. A continuació, hi ha un grup de postals dels anys trenta, d'autor desconegut, que mostren algunes vistes del poble. Unes altres corresponen als anys quaranta, i presenten els estralls de la Guerra Civil (1936-39) i els edificis que va construir *Regiones Devastadas* (ajuntament, caserna de la Guàrdia Civil, escoles i dotze habitatges unifamiliars). La majoria de les fotos, però, són dels anys seixanta i setanta, quan encara no havia començat la reforma de les cases velles ni tampoc la construcció de les noves. Finalment, les imatges que permeten observar els canvis entre l'abans i l'ara les ha realitzat l'autora del llibre.

Els comentaris de les fotografies que apareixen a cada pàgina pretenen complementar les imatges, verdaderes protagonistes que, ja de per si, ens subministren suficient informació i multitud de detalls de com era el poble. Les imatges antigues proporcionen els elements perduts del passat que permeten interpretar realitats allunyades en el temps. Són imatges que parlen, que diuen com era el Pinell en conjunt i en particular: la forma de les cases, com vestia la gent, com els vilatans transportaven els fruits amb

Una creu de terme i un automòbil en primer terme i al fons el poble del Pinell. Francesc Blasi i Vallespina. CEC. (1914-1924).

els carros, com el carrer era un lloc de socialització on els veïns treballaven i xerraven... Tot això ja és història. Tant de bo que les imatges de l'arquitectura popular que ens mostra aquest llibre es mantin-

guin en el futur, sobretot al nucli antic de la població, patrimoni que cal valorar i preservar.

Entrada al Pinell per la carretera de Miravet. Llorenç Serres Amposta. Anys setanta

25 DE JULIOL A LA SERRA DE PÀNDOLS

Enguany, l'acte a la cota 705 organitzat pel COMEBE i l'Ajuntament del Pinell ha consistit en els parlaments de les autoritats, l'entrega floral i la missa. Aquest any, però, hem comptat amb uns invitats d'excepció: els representants de l'Amical de Mauthausen, convidats per commemorar el 70è aniversari de l'alliberament del camp d'extermini on van morir 5.000 espanyols presoners dels alemanys, entre els quals hi havia 28 terraltins i 2 pinellans (Vegeu Fatumer núm. 68).

Com cada any, la participació a l'acte ha estat variada, deu membres de la Lleva del Biberó, que encara han pogut pujar a la serra, alguns incondicionals en aquestes trobades i algunes famílies a la recerca d'un parent desaparegut a la Batalla de l'Ebre. Aquest ha estat el cas de Jordi i Antònia, un matrimoni de més de vuitanta anys que des de fa 42 anys les despulles del pare d'en Jordi. El seu periple és digne de conèixer pel que suposa d'esforç i de constància i per la ineficàcia dels procediments i de les actuacions de certes institucions, que han resultat decebedors.

En aquesta recerca Jordi i Antònia han peregrinat per molts i diversos estaments: pels Ajuntaments de Pinell i Gandesa, per les trobades de l'Associació d'Aviadors de la República (A.D.A.R.), celebrades a Gandesa des de l'any 1979, pel Memorial Democràtic, per l'Arxiu de la Guerra Civil de Salamanca, el Valle de los Caídos, pel COMEBE, però fins ara només han aconseguit bones paraules. La informació de què disposen és només gràcies a la seva investigació. Expliquen que tres mesos després de la mort del pare, el 29 d'agost de 1938, la família va rebre un sobre lacrat amb les seves pertinences (la cartera, un encenedor, un petit mirall, unes quantes cartes, una xapa metàl·lica amb un número i una fitxa on s'explicava alguna circumstància de la seva mort). Com que en aquella fitxa constava la signatura del metge que l'havia atès. L'any 1973 van acudir al Col·legi de Metges de Barcelona a demanar informació a fi de localitzar-lo.

Primer es van dirigir a Calaf i després a Cardedeu, on finalment el van localitzar. En veure el document, el metge va reconèixer la seva signatura i l'informe de la mort del soldat. L'interès de la família no estava centrat en les circumstàncies de la mort sinó en la localització de les despulles i saber on estava enterrat. El metge, però no els va poder ajudar. També van localitzar un company del pare, veí del Pla de Penedès. Amb ell van venir a la serra de Pàndols per veure si recordava l'indret on havia mort, però la vegetació havia canviat tant que no va poder reconèixer el lloc.

Han passat 77 anys des d'aquell estiu de 1938, quan Joan Vilamala va ser mobilitzat per l'exèrcit de la República i traslladat primer a Girona i després a Gratallops, on van formar el grup que aniria a la serra de Pàndols a substituir als brigadistes internacionals. Ell s'encarregava, de matinada, de subministrar bombes de mà per les trinxeres. El dispositiu de seguretat d'una d'aquestes bombes va fallar i en explotar va ferir greument en Joan. Fou traslladat a una balma, on el metge li va administrar una petita dosi de morfina, però va morir abans d'arribar al lloc de socors a la vora de la carretera.

Un forestal els va assegurar que quan van remodelar la carretera de Gandesa al Pinell (anys 1990-91), a la zona de la vall Closa Gran (al costat del puntal de l'Os) es van trobar restes humanes. On es van dipositar aquelles despulles? Aquí es troba actualment la incògnita de la investigació. El matrimoni es pregunta com és possible que ja en democràcia s'hagués actuat amb tanta negligència davant d'unes restes humanes.

Després de tants anys, encara hi ha famílies que busquen els parents morts. Després de tant sofriment i abandó es mereixen una dignificació i un recordatori en els llocs on han estat enterrades les restes dels combatents morts durant la Batalla de l'Ebre.

Membres de la Lleva del Biberó, assistents a l'acte d'enguany

FESTA MAJOR 2015

COTA 705. MEMÒRIA MUSICADA

El 17 de juliol, la Banda de Música de Benissanet va celebrar un concert davant del monòlit de la Lleva del Biberó a la serra de Pàndols. L'acte formava part de Música & Patrimoni, organitzat pel SAM Terres de l'Ebre, el COMEBE i la col·laboració de l'Ajuntament. Les notes musicals van omplir l'espai de records. Entre aquelles pedres tan castigades per les bombes van resonar uns altres sons d'homenatge i pau per a tots els qui van patir la Guerra. Tres generacions de pinellans ens varem emocionar en poder compartir l'espai, la música i el record.

DIA NACIONAL EN MEMÒRIA DE LES VÍCTIMES DE LA GUERRA

Per indicació de la directora de Governació i Relacions Institucionals a les Terres de l'Ebre us informem del següent acord de Govern.

ACORD GOV/146/2015, de 8 de setembre, pel qual es proclama el dia 15 d'octubre de 2015 Dia nacional en memòria de les víctimes de la guerra civil i les víctimes de la repressió de la dictadura franquista.

L'article 54 de l'Estatut d'autonomia de Catalunya estableix que la Generalitat de Catalunya i els altres poders públics han de vetllar pel coneixement i el manteniment de la memòria històrica de Catalunya, com a patrimoni col·lectiu que testimonia la resistència i la lluita pels drets i les llibertats democràtiques.

El 15 d'octubre d'enguany s'escau el 75è aniversari de l'afusellament del president de la Generalitat de Catalunya, Lluís Companys i Jover, màxim representant institucional dels ciutadans d'aquest país i únic president escollit democràticament de l'Europa occidental executat pel feixisme.

Atesa la Llei 13/2007, del 31 d'octubre, del Memorial Democràtic, i, en especial, la referència que s'hi fa en el seu preàmbul al necessari reconeixement memorial a totes les víctimes, així com les nombroses resolucions del Parlament de Catalunya en relació amb la Guerra Civil i la posterior dictadura franquista, Atesa l'existència de pluralitat de memòries, que han de ser reconegudes sense ressentiments i de forma constructiva, les diverses iniciatives endegades i a endegar per a l'esclarament de la veritat i la necessitat de la reparació moral i simbòlica de totes les víctimes i supervivents d'aquests esdeveniments.

Ateses les nombroses resolucions i informes dels diversos organismes de l'Organització de les Nacions Unides, i en particular l'Informe de data 22 de juliol de 2014 del Relator Especial de l'ONU sobre la promoció de la veritat, la justícia, la reparació i les garanties de no repetició, després de la seva visita a Catalunya el gener de 2014.

A proposta de la consellera de Governació i Relacions Institucionals, el Govern

Acorda:

1 Proclamar el dia 15 d'octubre de 2015 "Dia nacional en memòria de les víctimes de la guerra civil i les víctimes de la repressió de la dictadura franquista".

2 Adoptar les mesures necessàries per donar coneixement públic d'aquest acord a les diferents institucions catalanes així com als ciutadans i organitzacions, en especial de víctimes de la guerra civil i la dictadura franquista i les seves famílies, així com entitats memorialistes relacionades amb Catalunya.

3 Disposar la publicació d'aquest Acord en el Diari Oficial de la *Generalitat de Catalunya*.

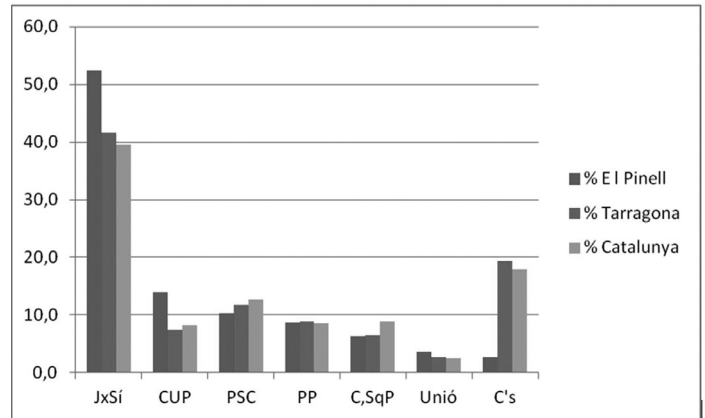
Barcelona, 8 de setembre de 2015
Jordi Baiget i Cantons
 Secretari del Govern

ELECCIONS AUTONÒMIQUES 27-S

AGUSTÍ COLELL

En el quadre de sota es resumeix els resultats de les eleccions del 27S. La primera columna numèrica fa referència als resultat absoluts a la nostra població. En les altres columnes es mostra una comparativa, en percentatge de vots, respecte la circumscriptió de Tarragona i del total de Catalunya. Aquesta mateixa comparativa es visualitza en forma de gràfic.

partit	El Pinell		Tarragona	Catalunya
	Nº Vots	% vots	% vots	%vots
JxSí	351	52,4	41,6	39,6
CUP	94	14,0	7,4	8,2
PSC	69	10,3	11,8	12,7
PP	59	8,8	8,9	8,5
C,SqP	43	6,4	6,5	8,9
Unió	24	3,6	2,7	2,5
C's	19	2,7	19,4	17,9
Recortes0-V	2	0,3	0,2	0,4
<i>participació</i>	660	81,1	76	76,7
<i>blanc</i>	10			
<i>nuls</i>	8			
<i>Cens</i>	814			

TROBADA DE VITICULTORS

IV trobada de viticultors de vins naturals (H2O vegetal) els dies 19 i 20 de juliol al Pinell.

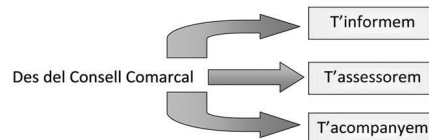
Consell Comarcal de la Terra Alta

catalunya **empren**

EL CONSELL COMARCAL DE LA TERRA ALTA AMB ELS EMPRENEDORS

TENS UNA IDEA DE NEGOCI?

T'informem, t'assessorem i t'acompanyem des de la idea fins a la creació i desenvolupament posterior de la teva empresa.

Entra a la xarxa Catalunya Empren: www.catalunyaempren.gencat.cat

www.terra-alta.cat / deconomica@terra-alta.org / Tel. 977.420.018

C/ Bassa d'en Gaire, 1 – baixos. 43780-Gandesa

SIAD

Servei d'Informació i Atenció a les Dones

El SIAD de la Terra Alta és un servei d'informació i atenció adreçat a les dones de la comarca, format per un equip de professionals que t'assessoraran en els aspectes que puguin ser del teu interès (creació d'empresa, ajuts, laboral, jurídic, psicològic, associacionisme...)

Entra al nostre web: www.terra-alta.cat/*siad

Informació
Orientació
Assessorament

Generalitat de Catalunya
Institut Català de les Dones

Consell Comarcal de la Terra Alta
Bassa d'en Gaire, 1 43780 Gandesa
Tel. 977 420 018
siad@terra-alta.org

RECUPEREM LA HISTÒRIA

ÀXEL ALTADILL ROSSELLÓ

L'economia, aquella ciència que en el passat estava subjugada a la política, i es decidia en funció de la ideologia, s'ha independitzat. S'ha tornat algo tan difícil i asèptic que fa que per a tota la gent corrent sigui impossible d'entendre. Ha passat de ciència a màgia negra, perquè tot el que no som capaços d'entendre no podem jutjar-ho i per tant, els que ostenten el poder poden gestionar-ho com vulguin, sense oposició. Per aquest motiu, parlem de coses que són capaços d'entendre i explicar, coses quotidianes, com la preocupació que tenim la majoria de persones per arribar a final de mes, i el que suposen les injustícies relatives al nostre treball. Però anem a l'origen etimològic de la paraula treball i a la història, a veure si això ens ajuda a resistir-lo una mica millor.

La paraula treball ve del llatí *tripalium*, que significava literalment “tres pals” i era l'instrument que s'utilitzava per torturar els esclaus a l'antiga Roma – quanta ironia conté la relació entre l'origen del terme i el significat actual –. Però anem per parts, el treball ha evolucionat molt des del seu origen. En l'antiguitat era algo reservat als esclaus, que eren propietat dels seus amos i aquests els podien vendre com a objectes. Amb l'arribada del feudalisme apareixen els serfs, que es diferenciaven dels esclaus perquè no es podien vendre separats de la terra que treballaven i teòricament eren “homes lliures”. Finalment, el treball tal com l'entendem actualment es popularitza al segle XIX, quan apareixen les primeres fàbriques i el treball assalariat es converteix en un dels conflictes històrics dels treballadors i treballadores europees, en la seva lluita per la subsistència contra el naixent capitalisme.

A partir d'aquell moment el conflicte ha estat continu i els exemples de dignitat de totes les persones que han lluitat per una vida millor són interminables, però crec que és important remarcar-ne dos que poden aportar llum a la foscor que actualment ens immobilitza.

Aquesta història comença fa casi 100 anys, el febrer de 1919 a Barcelona, amb l'acomodament de 8 treballadors de Barcelona Traction Light and Power, coneguda com “La Canadenca”, pel fet de muntar un sindicat i reivindicar una millora de les condicions labo-

ral. Aquest fet va desembocar en una sèrie de conflictes i vagues que van deixar Barcelona a les fosques – “La Canadenca” era el que actualment coneixem per ENDESA – i va suposar un pols entre treballadors i empleadors. Resolent-se en favor dels treballadors després de 44 dies de vaga i aconseguint una gran victòria: La readmissió dels treballadors acomiadats, l'augment del seu salari i la jornada de 8 hores per a tots els treballadors de l'estat. És evident que van córrer riscos, però la seva unitat i cooperació ens va regalar una victòria per a la història.

No cal anar a la capital per veure actes d'una immensa determinació i compromís, ho podem veure aquí mateix, al nostre poble, al Pinell. Com explica molt bé l'Antònia Serres al seu llibre *Desfeta i recuperació. Guerra i postguerra al Pinell de Brai*. A l'any 1917 es crea la *Sociedad de Obreros, Agricultores y Socorros Mútuos Victoria* amb la finalitat de millorar les condicions morals i materials des associats¹. Aquesta organització als seus estatuts demanava rebaixar les hores de treball, posant com a màxim 10h, unificar i augmentar els salaris i protegir als associats perquè no poguessin ser maltractats pels seus amos o encarregats².

En aquesta associació es practicava el suport mutu en accions admirables, com per exemple quan un soci estava més d'un mes malalt, els seus companys li havien de llaurar la terra. Aquesta cooperació seria el germen del *Sindicat de Treballadors d'Oficis Varis del Pinell de Brai*, que va arribar a aglutinar a 400 pinellans.

Molts de vosaltres us preguntareu perquè us estic parlant de l'Antiga Roma, l'Europa del segle XIX, Barcelona i el Pinell. Jo em vull remetre a la màxima que no es pot fer un anàlisi polític sense fer un anàlisi històric, i que per tant hem d'entendre el que va passar per entendre i canviar el que està passant.

La majoria de persones, entre les quals amb orgull m'incloc, tenim problemes econòmics i sovint ho associem a aspectes que no depenen de nosaltres i que com a conseqüència no hi podem incidir. És una merda que el nostre sou, entre altres coses, depengui de l'estabilitat de l'estat, que depèn de la prima de risc, que depèn del preu del petroli, que depèn de la inestabilitat a Orient Mitjà, que depèn dels interessos dels EE.UU, i així un llarg etc. Si tot el que he escrit abans serveix

per a alguna cosa és per a veure que els rics poden competir, però que els treballadors, els que l'únic que tenim per a subsistir són les nostres mans i la nostra intel·ligència, tenim la necessitat de cooperar.

Són moments complicats, els joves volem treballar i no podem, els adults no arriben a final de mes, la gent gran vol jubilar-se i ha de treballar fins als 67 anys. Des de la meua curta experiència en el camp laboral el que puc dir és que un sol davant de les injustícies no pot fer res, però que quan anem tots junts la situació s'inverteix. Els treballadors del Pinell de fa un segle ho tenien molt clar, i es van organitzar per cooperar i ajudar-se, formant associacions i sindicats. És el moment de recuperar la història.

Actualment, la situació és difícil, però aquesta no es resoldrà si mirem cap a una altra banda quan acomiaden a un company, ja que al dia següent podem ser nosaltres. La situació és indigna, ens obliguen a fer hores extra que sabem que no cobrarem, ens rebaixen el salari, ens menyspreen i ens insulten, ens coaccionen i ens fan xantatge, però no som objectes, som persones. Ens obliguen a creure que vivim per a treballar, quan en realitat ens hem de convèncer que treballem per a viure.

Necessitem treure tot el que tenim a dins, la nostra potència, construir una força de resistència, que resisteix, com diuen uns companys francesos, perquè és sensible. Sensible al que passa al nostre voltant, als acomiadaments, a les injustícies, a les derrotes però també a les victòries. Que fa que quan ens mirem als ulls ens adonem que formem part d'un col·lectiu, que quan es constitueixi serà imparabile. Una cosa que està per damunt de sigles i partits, que s'està gestant dia a dia, en les nostres vides quotidianes, en les nostres actes, en la nostra estratègia, voluntat i determinació.

Als que resisteixen dia a dia, i als que resistiran, als que lluiten, als que cooperen i als que s'ajuden en los pitjors moments. Pels que es desperten tots els matins a punt de dir que no poden més. Als parats, als desnonats, als nini, als que treballen per a subsistir. Pels que saben que les seues molles de pa no ens conformen. Per les mirades còmplices, pels moments en que ens diuen que tot està perdut i nosaltres sabem que tot està per guanyar. Este text va per a vafres³.

1 SERRES BUENAVENTURA, Antònia. *Desfeta i recuperació. Guerra i postguerra al Pinell de Brai*, p. 16.

2 SANCHEZ CERVELLÓ, Josep. *La difusió de les idees republicanes a la Terra Alta (1875-1936)*. *Primeres Jornades d'Estudi sobre la Terra Alta*. CETA. 1994, p. 432.

3 M'agradaria poder explicar-ho tot més àmpliament però no és possible per una qüestió d'espai.

TEMPS DE BOLETS

JUDIT BORRELL LLOP

És temporada de bolets, i com cada any, hem de ser curosos a l'hora d'anar a recol·lectar-los. Des del Departament de Salut es proporcionen un seguit de recomanacions sanitàries que poden ser útils i cal tenir sempre presents:

- Si símptomes de sospita d'intoxicació, s'ha d'anar immediatament a un centre hospitalari perquè la persona afectada rebi el tractament adequat.
- Cal portar restes que es tinguin dels bolets, per a permetre als especialistes identificar l'espècie que ha provocat la intoxicació i facilitar l'aplicació del tractament necessari.
- Acudir tots els que han menjat bolets al centre, encara que no tinguin símptomes per a revisió.
- Alguns símptomes són: forts dolors d'estómac, suor freda, vòmits dolorosos i continuats, diarrees fèrides i abundants, vertigen, deliris, períodes alternatius de crisi i de calma.
- Els primers símptomes es poden presentar al cap de poca estona d'haver menjat els bolets (normalment entre mitja hora i tres hores) o aparèixer passades algunes hores. Les intoxicacions més greus es manifesten després d'unes 8 o 10 hores.
- Als primers símptomes d'intoxicació, s'ha d'anar immediatament a un centre sanitari. Cal anar-hi el més aviat possible.

Com distingir els bolets comestibles dels verinosos?

L'única manera de saber si un bolet és comestible o verinós és a través del seu correcte reconeixement que s'adquireix amb

l'experiència. Hi ha diversos falsos mites per a comprovar la toxicitat dels bolets; per exemple les proves de l'ennegritment del gra d'all o la patata, la de la cullereta de plata o que els bolets menjats pels cargols, o altres animals, no són tòxics. Hi ha bolets que poden ser tòxics per a les persones i, en canvi, no ser-ho per als cargols o altres animals.

Bolets tòxics que trobem habitualment als boscos catalans. Gairebé la totalitat de les intoxicacions mortals són degudes a la farinera borda (*Amanita phalloides*), un bolet molt tòxic i bastant freqüent als boscos.

A continuació, us oferim un llistat dels més freqüents:

Farinera borda

Més tipus de farinera borda

Cortinaris

Bolet de greix

Reig bord

Pixacà

Inocibes

Gírgola d'olivera

Fredolíc metzinós

Clitocibes

Matagent

Fals carlet

Lepiotes

Galerina marginata

Paxillus involutus

EL DIBUIX COM A EINA DIAGNÒSTICA

LAURA VALLESPÍ MARTÍ

Sobretot durant la infància, el dibuix esdevé una eina molt útil que ajuda a l'infant a plasmar els seus coneixements i a mostrar-nos el món des del seu punt de vista, ja que és una activitat que els motiva i els agrada i al mateix temps posa en funcionament diversos processos cognitius, entre els que destaca la coordinació ull-mà.

A banda de ser una activitat enriquidora, es pot utilitzar per a finalitats diagnòstiques. Existeixen diferents estudis que ens ensenyen com interpretar els dibuixos dels infants amb la finalitat de què puguem detectar el seu estat emocional i possibles alteracions. Depenent dels factors que es tinguin en compte a l'hora de fer l'estudi, hi ha diversos punts de vista o enfocaments sobre el dibuix infantil:

Per una banda, l'enfocament projectiu, en el qual el dibuix o la pintura s'utilitza com una tècnica projectiva en què l'infant pinta o dibuixa el que és important per a ell. Cada línia o espai es considera tenint en compte la seva relació amb el total de la pintura. En aquest cas, el dibuix constitueix un mitjà per descobrir els conflictes interns, els trets de la personalitat i les experiències perturbadores o traumàtiques que influeixen en el desenvolupament de l'infant. A més, dintre d'aquest enfocament, el dibuix o pintura també es pot utilitzar com una tècnica

teràpèutica. És a dir, generalment, l'infant dibuixa lliurement els esdeveniments i problemes que han provocat conflictes en la seva vida.

D'altra banda, trobem l'enfocament conductual, el qual es preocupa per les activitats de l'infant que reforcen i modelen el seu comportament. El medi o context on viu l'infant és considerat el principal responsable de la formació de l'infant. El dibuix es converteix en un indicador de si l'infant comprèn la tasca a realitzar. Es determina el que l'infant ha d'aprendre i les condicions perquè l'aprenentatge es dugui a terme. L'infant té poca participació en l'elecció dels objectius de l'aprenentatge.

Per últim, l'enfocament evolutiu, en el qual el dibuix s'examina per veure com l'infant respon a allò que s'espera d'ell en cada edat en particular. L'infant és un individu en constant transformació que segueix un esquema predeterminat de desenvolupament. Cada etapa de desenvolupament segueix a la precedent en una seqüència lògica i cada una és un pas per la següent. És a dir, depenent de l'edat en què es troba l'infant, el dibuix tindrà unes característiques o unes altres, que pot ser que es vagin abandonant, o no, en l'etapa següent. El dibuix o la pintura reflecteixen l'etapa en què es troba l'infant. En conclusió, els infants ens poden arribar a dir moltes coses en una activitat tan senzilla i tan quotidiana com és el dibuix.

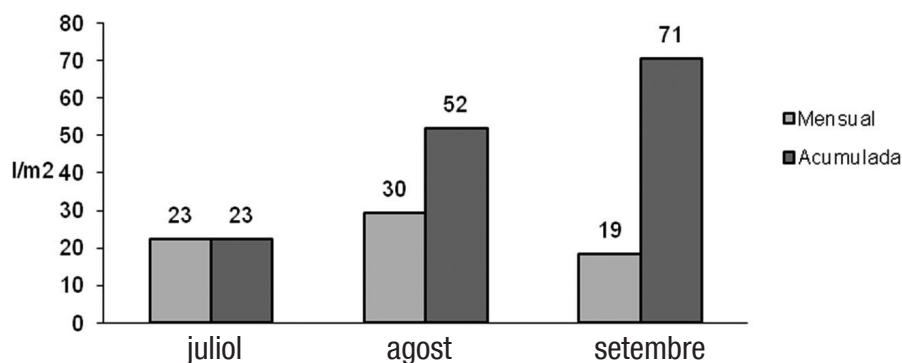
EL TEMPS

REGISTRE DE TEMPERATURES I PLUVIOMETRIA DELS MESOS DE JULIOL, AGOST I SETEMBRE DE 2015

AGUSTÍ COLELL MARTÍNEZ

En la taula següent s'expressen les temperatures màximes, mínimes i mitjanes. En el gràfic de barres les precipitacions dels mateixos mesos.

Precipitacions juliol-agost-setembre 2015

	Juliol		Agost		Setembre	
dia	7	31	7	21	13	9
màxima / mínima	39,4	17,5	37,4	18,5	31,9	14,5
temperatura mitjana	29,2		27,6		22,4	

ACTA SESSIÓ ORDINÀRIA 28-4-15

- Sorteig dels membres de la mesa electoral a les eleccions locals de maig 2015. Titulars: president: Marta Pellissa Suñé, 1r vocal: Yolanda Vallespí Salaet, 2n vocal: Maria Cinta Martí Serres. Suplents: del president: Immaculada Serres Guarí i Susana Serres Fucho, del 1r vocal: Norma Amposta Quixalós i Enric Montagut Llarch, del 2n vocal: Pedro Pellissa Amposta i Salvador Borrull Fucho.
- S'ACORDA, per unanimitat, aprovar moció remesa pel Consell Comarcal de suport al banc ADN per a identificacions de desapareguts a la Guerra Civil. Aprovar la cessió gratuïta a l'Associació esportiva cota 705 de l'ús a precari d'un espai al centre polivalent. Aprovar el model de declaració de béns patrimonials i el model de declaració de causes de possible incompatibilitat i de qualsevol activitat que proporcionin o pugui proporcionar ingressos econòmics, remesos pel SAM de Diputació.
- S'ACORDA, per 8 vots a favor (4 PM i 4 CIU) i 1 en contra (1 no adscrits), sol·licitud de compensacions econòmiques a favor dels ajuntaments perquè abonin retribucions a determinats càrrecs electes locals, convocatòria 2015.

ACTA SESSIÓ EXTRAORDINÀRIA URGENT 8-5-15

Membres absents: Lluís Melich Garcia (PM), Marc Martínez Aroca (PM), Maria del Carme Martínez Montagut (PM), Judith March Ferré (CIU), Santiago Pallarés Ferré (CIU) i Laura Vallespí Martí (CiU).

- Sorteig dels membres de la 2a mesa electoral a les eleccions locals de maig 2015. Titulars: president: Simó Altadill Blanc, 1r vocal: Josep Eric Borràs Suñé, 2n vocal: Guillem Albert Serres Serres. Suplents: del president: Eulalia March Olesa i Miguel Àngel Moncusi Agustí, del 1r vocal: Jordi Bofarull Maurell i Antonio Vallespí Orgilles, del 2n vocal: Meritxell Alcon Pallarés i Laureano Montagut Martí.

ACTA SESSIÓ EXTRAORDINÀRIA 25-6-15

Membres assistents: Marc Martínez Aroca (EPPB-E), Eva Amposta Serres (EPPB-E), Ricard Vallespí Montagut (EPPB-E), Maria del Carme Martínez Montagut (EPPB-E), Baptiste Segura Amposta (CIU), Laura Vallespí Martí (CIU), Santiago Pallarés Ferré (CIU), Magdalena Serres Borrull (ERC-AM) i Aleix Faneca Tramunt (FIC).

- S'ACORDA, per unanimitat, aprovar retorn fiança a l'anterior concessionari del bar de les piscines municipals. Aprovar adjudicar, per la forma de procediment negociat sense

publicitat, a Francisco Javier Escarihuela Prades la gestió, mitjançant concessió, el bar de les piscines municipals, exclusivament per l'estiu de 2015, de conformitat amb les ofertes presentades i plec de clàusules que regeix la licitació, de conformitat amb l'oferta presentada. Aprovar adjudicar, per la forma de contracte menor de serveis, el servei de monitoratge de natació a les piscines municipals, estiu 2015, a l'empresa Qualiesport SCP. Aprovar inicialment, modificació núm. 2/2015, del pressupost prorrogat, per incorporació de romanents de crèdit afectats de l'exercici anterior que es finança amb excés de finançament afectat del romanent de tresoreria de l'exercici anterior. Aprovar inicialment, modificació núm. 3/2015, del pressupost prorrogat, per crèdit extraordinari (obra emergència piscina) finançada amb romanent de tresoreria per a despeses generals de l'exercici anterior.

- S'ACORDA, per 6 vots a favor (4 EPPB-E, 1 ERC-AM, 1 FIC) i 3 abstencions (CIU) aprovar assignar, exclusivament, en l'estiu del 2015, la barra de la festa de sant Cristòfol al concessionari del bar piscines i la barra de la resta de festes a les associacions del municipi. Aprovar ratificar decret d'alcaldia núm.315, en que s'aprova, per tramitació d'emergència, plec de clàusules administratives particulars per l'adjudicació per la forma de procediment negociat sense publicitat, mitjançant concessió la gestió del bar de les piscines municipals, exclusivament per l'estiu de 2015.

ACTA SESSIÓ EXTRAORDINÀRIA 10-7-15

- S'ACORDA, per unanimitat, indicar com a dies per a la realització de les sessions ordinàries del Ple l'últim divendres cada mes. A l'estiu a les 20,00 h i a l'hivern a les 19,00 h. Quan toqui al mes d'agost, s'endarreriria una setmana. Crear la Comissió Especial de Comptes. Aprovar determinar composició de la Comissió i determinar que tots els grups municipals hi estaran representats amb vot ponderat segons la seua representació: Grup Entesa: 4 representants. 4 vots. Grup CIU: 3 representants. 1 vot. Grup ERC: 1 representant. 1 vot. Grup FIC: 1 representant. 1 vot. Aprovar requerir Generalitat de Catalunya/Consell Comarcal pagament subvencions endarrerides (obra pla PUOSC c/ Barreres i c/ Castell) i altres actuacions. Aprovar trametre comunicació a Diputació expressant necessitat de que s'atorgui subvenció directa de Presidència per obres de c/ Nou i alhora subvenció obres d'emergència piscina municipal. Aprovar designar dues festes locals: vespra de santa Magdalena (08-04-2016) i el dia 31-10-2016. Aprovar designar membres Comissió de delimitació territorial. Aprovar instruir expedient per proposar designació al Tribunal superior de justícia de Catalunya jutge de pau titular.
- Donar compte de decret núm. 247/2015, en que s'aprova la liquidació del pressupost de 2014. Donar compte de decret d'assignació de regidories: L'alcalde coordinarà resta de regidories, protecció civil, acció social, governació, representació institucional, comunicació. Eva Amposta, desenvolupament local, cultura, festes, participació ciutadana.

Ricard Vallespí, urbanisme, brigada, serveis municipals, obres. Carmen Martínez, hisenda, educació (consell escolar, escola bressol), la regidoria de festes de forma compartida amb la regidora Eva Amposta.

- S'ACORDA, per 8 vots a favor (4 EPPB-E, 3 CIU, 1 FIC) i 1 abstenció (ERC-AM), aprovar adhesió a la tarifa simplificada de la Societat General d'Autors respecte als drets de festes que organitzi l'ajuntament, de conformitat amb proposta tramesa per Federació Espanyola de Municipis i Províncies. Aprovar adherir-se al procés de contractació centralitzada dels serveis de telecomunicacions de la província de Tarragona que tramita el consorci Localret.

Informació d'alcaldia

A partir d'aquesta setmana ja funciona l'aplicatiu Ebando, que permetrà rebre al telf mòbil/tablet els bans i pregons de l'ajuntament. La regidora Amposta (EPPB-E) manifesta que es troba aquest aplicatiu en funcionament a molts ajuntaments. El cost és 72 € anuals. Ho portaven al seu programa electoral.

Tots els regidors es troben invitats als actes que organitza el COMEBE el 17-07-2015, a les 8 tarda.

ACTA SESSIÓ EXTRAORDINÀRIA 31-7-15

- S'ACORDA, per 8 vots a favor (4 EPPB-E, 3 CIU, 1 ERC-AM,) i 1 abstenció (FIC) nomenar tresorer de l'ajuntament a Joan Escoda Piñol, funcionari de carrera d'habilitació nacional, que presta els seus serveis en l'ajuntament. Aprovar adhesió a la tarifa simplificada de la societat general d'autors respecte als drets de festes que organitzi l'ajuntament, de conformitat amb proposta tramesa per Federació de Municipis i Províncies Catalunya i Associació Catalana de Municipis.
- S'ACORDA, per unanimitat, aprovar fixar els preus públics de festes majors: abonament per persona, 35 €; entrada taquilla: divendres, 5 €; dissabte, 7 €; diumenge, 7 €; dilluns, 3 € pel concert i 7 € pel ball; dimarts, 12 € (sopar+ festa), 5 € (ball/disco). Designar representants de l'ajuntament en els següents organismes: fira Pinell Art, titulars: EPPB-E, Eva Amposta, CIU, Laura Vallespí, ERC-AM, Magdalena Serres, FIC, Aleix Faneca. Suplents: EPPB-E, Marc Martínez, CIU, Santiago Pallarés. Comebe, titulars: EPPB-E, Marc Martínez, Ricard Vallespí. Suplents: EPPB-E, Maria del Carme Martínez, Eva Amposta. Cis, titular: EPPB-E, Marc Martínez. Suplent: Maria del Carme Martínez. Consell Escolar, titular: EPPB-E, Maria del Carme Martínez. Suplent: Eva Amposta. Consorci Altebrat de salut, titular: EPPB-E, Maria del Carme Martínez. Suplent: Ricard Vallespí. Consorci de residus, titular: EPPB-E, Marc Martínez. Suplent: Ricard Vallespí. Adf, titulars: EPPB-E, Ricard Vallespí, CIU, Santiago Pallarés, ERC-AM, Magdalena Serres, FIC, Aleix Faneca. Suplents: EPPB-E, Marc Martínez, CIU, Batiste Segura. Aula delegada de l'escola de música de Benissanet, titular: EPPB-E, Eva Amposta. Suplent: Maria del Carme Martínez. Aprovar designar al municipi de Pinell de Brai (0-20.000 habitants)

en el Consell territorial de la propietat immobiliària. Aprovar rectificar inventari municipal per incloure el tractor municipal que ha adquirir conjuntament amb l'Adf punta Alta.

- S'ACORDA, per 8 vots a favor (4 EPPB-E, 3 CIU, 1 FIC) i 1 abstenció (ERC-AM), aprovar ratificar decret núm. 359, de 10-07-15, en que es fixen preus públics per festa Sant Cristòfol.
 - S'ACORDA, per 5 vots a favor (4 EPPB-E i 1 ERC-AM) i 4 vots en contra (3 CIU i 1 FIC) determinar que la regidora Eva Amposta a raó de les regidories que té assignades realitzi les seues funcions en règim de dedicació parcial al 50 % de la jornada. Retribució bruta mensual, 50 % jornada, 364,71 €, amb efectes des de 04-08-15 fins 31-12-15 (data fi de la subv. de Governació)
 - Donar compte d'extractes bancaris i relació de factures per pagar (28-7-15)
 - Despeses: Factures 2013 pendents pagament fora poble: 339 €. Factures 2014 pendents pagament fora poble 5.708,34 €. Factures 2015 pendents pagament veïns poble: 90.684,09 €; pendents pagament fora poble: 19.251,94 €; pendents pagament domiciliades: 10.856,54 €.
 - Ingressos: Subvencions pendents d'ingressar: 124.759,48 €.
 - Saldos bancaris: Catalunya Caixa: 37.872,54 €. Banc Santander: 10.584 €. BBVA: 48.871,02 €.
- informació de l'import préstecs que encara s'han de pagar (27-7-15)
- Catalunya Caixa: Falta per amortitzar: 207.644,50 €.
 - Préstec ICO amb el Banc Sabadell: Capital pendent de 85.883,24 €.

Informació d'alcaldia

Informa de l'evolució de les obres de captació d'aigua del mas Moteller. L'empresa diu que haurà aigua abundant i de qualitat. Al novembre, desembre d'enguany es preveu entregar l'obra.

Informa de la denúncia presentada davant els mossos d'esquadra, per un presumpte robatori en el magatzem de la brigada. També va haver un presumpte maltracte al pany del magatzem de la brigada.

Precs i preguntes.

El regidor Aleix Faneca (FIC) pregunta quines coses han robat. L'alcalde li respon que una motosserra, una radial, un gos, 20 l de gasolina.

El regidor Aleix Faneca manifesta que la Diputació va fer informe instant l'enderroc de l'antiga caserna, dient que està en fase perillosa. Es pateix més per un gos que per la seguretat dels treballadors municipals.

L'alcalde li replica que els treballadors estan informats de la situació en tot moment i com actuar davant qualsevol dubte. La part que estava en perill no l'ocupa la brigada. La part externa, actualment ja l'està arreglant l'administrador concursal. S'ha de cuidar a les persones i animals.

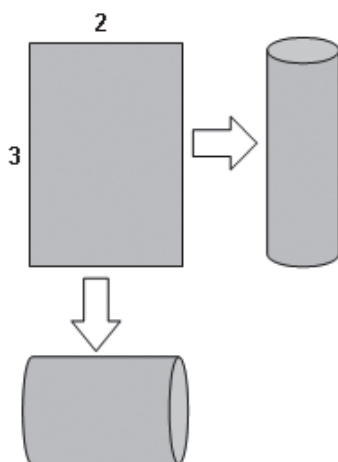
El regidor Pallarés (CIU) pregunta com és que s'ha canviat la caldera i si la nova gasta més o menys.

L'alcalde respon que és de gasoil i gasta igual.

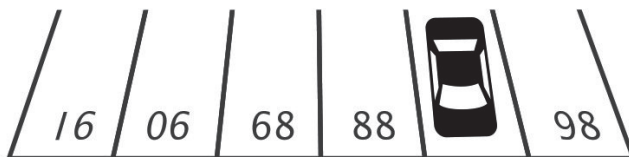
El regidor Vallespí (EPPB-E) manifesta que el seu cost s'ha finançat amb una subv. de Diputació.

AGUSTÍ COLELL MARTÍNEZ

1 Disposem d'una xapa rectangular de 2 dm per 3 dm i volem construir un tub. Podem fer-ho de les dos maneres que es veuen al dibuix. Quina de les dos té volum màxim?

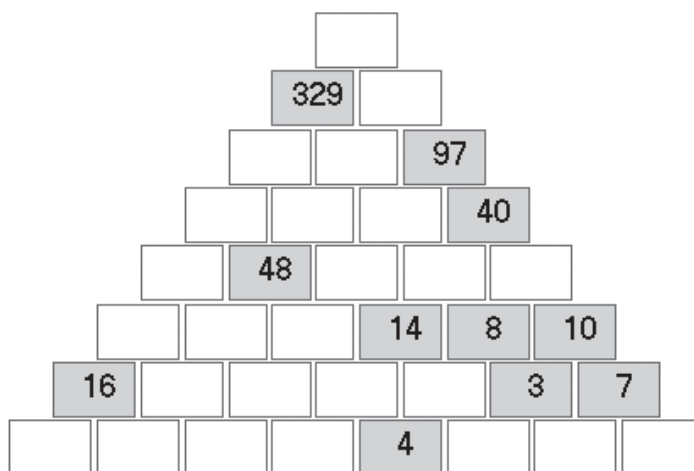
2 En quin número de plaça està aparcant el cotxe?

3 Troba 4 números que entre tots sumin 45 i que: Si sumes 2 unitats al primer, o restes 2 al segon, o dobles el tercer, o divideixes entre dos el quart, sempre dóna un mateix número.

4 Intenta resoldre sudoku i el triangle numèric següents:

	5	6	3		7			9
4	2			9				
		7			6			2
				5		6	3	
				3			8	
		4			2			
			6		8	9		
		9				4		
3		5						6

Solucions als passatems de la revista anterior

1 El metge i l'advocat són veïns, per tant no agafen l'autobús. Agafarà l'autobús l'enginyer, que és Pere.

2 A un dels fills li deixa el dau de 4 cm d'aresta que conté 64 cm³ d'or. A l'altre fill li deixa els demés daus (5*1 + 4 * 8 + 27 cm³).

3 De la segona pesada deduem triangle 2,5 kg ja que només cal dividir 7,5 entre 3. En la primera pesada, si traiem el triangle (2,5 kg) veiem que cercle més quadrat fan 4,5 kg. En la tercera pesada traiem el cercle més quadrat i queda un sol quadrat que pesarà 3 kg (7,5 - 4,5).

TELÈFONS D'INTERÈS

Ajuntament del Pinell	977 426 231	Punt d'informació juvenil	977 420 614
Consultiu mèdic del Pinell	977 321 395	Estació d'autobusos Gandesa	977 420 910
Generalitat de Catalunya Deleg. Territorial del Govern	977 441 234	RENFE Móra la Nova	977 400 349
Ambulàncies Gandesa	977 420 697	Avaries Telèfon	1002
Urgències	977 420 036	Avaries llum	977 440 032
Creu Roja Batea	977 420 965	Mossos d'Esquadra	088
CAP Gandesa Ambulatori	977 421 245	Bombers Urgències	977 420 080
Ambulatori Tortosa	977 500 333	Bombers Consultes	977 420 885
Hospital Verge de la Cinta	977 519 100	Farmàcia Pinell	977 426 076
Hospital de la Santa Creu	977 500 533	Hospital Móra d'Ebre	977 401 811 977 401 863
Quinta Aliança	977 501 344	CEIP Cèsar Martinell	977 426 216
Consell Comarcal de la Terra Alta	977 420 018	Serveis funeraris Mena	977 178 376
DARP Gandesa	977 420 146	Funerària comarcal Móra d'Ebre	977 403 112

FARMÀCIES DE GUARDIA

SETMANA	SETEMBRE	OCTUBRE	NOVEMBRE	DESEMBRE
PRIMERA	Vilalba	Corbera	Bot	Gandesa
SEGONA	Gandesa	Horta	Vilalba	Corbera
TERCERA	Batea	Pinell de Brai	Gandesa	Horta
QUARTA	La Fatarella	Gandesa	Batea	Batea
QUINTA		Bot	La Fatarella	Gandesa

CAPS DE SETMANA: Móra d'Ebre. Les farmàcies de guàrdia mantenen els torns setmanals. Gandesa està oberta tots els dissabtes de 10h fins a 20h.

Telèfons: Arnes 977 435 389 / Batea 977 430 263 / Bot 977 428 200 / Caseres 977 431 859 / Corbera 977 420 465 / La Fatarella 977 413 417 / Gandesa 977 420 069 / Horta 977 435 023 / El Pinell 977 426 076

TRENS

RENFE www.renfe.es | 902 240 202

Móra la Nova	Tarragona	Sants	Tren
6.41 *	7.47	9.05	RE
8.27	9.25	10.35	RE
12.15	13.24	14.35	RE
14.37	15.57	17.05	RE
17.54	18.57	20.09	RE
19.27	20.28	21.36	RE

* Els diumenges circula des de Reus
** No circula els diumenges
*** Només circula els diumenges

Tortosa	Tarragona	Sants	Tren
6.15 **	7.19	8.35	RE
7.48	8.54	10.05	RE
9.18	10.31	11.35	RE
10.45	11.56	13.05	R
13.24	14.26	15.35	CE
15.54	16.57	18.05	CE
17.25	18.29	19.35	CE
18.03***	19.11	20.35	R
18.50	19.55	21.05	RE
19.12***	20.38	21.40	R
19.36	20.58	22.08	RE

AUTOBUSUS

Els autobusos dels estudiants del Pinell de l'IES Terra Alta de Gandesa poden ser utilitzats per la gent de la població. Els horaris són: DI. a dv., sortida del Pinell: 8:40, arribada a Gandesa: 8:55. Divendres, sortida de Gandesa: 14:30, arribada al Pinell: 14:45. DI., dm. i dj., sortida de Gandesa: 17:30, arribada al Pinell: 17:45 h.

HISPANO IGUALADINA

www.igualadina.com | 977 770 698

Sortides de Gandesa

Destí	de dilluns a divendres	dissabtes	festius
Tarragona	6.30-8.55-12.00-16.25	9.35-16.25	16.55
Reus	6.30-8.55-12.00-16.25	9.35-16.25	16.55
Barcelona	8.55-16.25	9.35-16.25	16.55
Alcanyís	11.25-18.50	12.20-18.50	12.20

Retorn a Gandesa

Destí	de dilluns a divendres	dissabtes	festius
Tarragona	*8.30-9.29-14.00-17.00	10.17	10.00
Reus	8.50-10.05-14.20-17.45	11.15-17.35	11.15
Barcelona	8.15-16.00	9.00-16.00	9.00
Alcanyís	8.00-15.30	8.45-15.30	16.00

*només de dilluns a dijous

Llocs de sortida: Barcelona: Estació d'autobusos de Sants, Tarragona: Estació d'autobusos, Reus: Estació d'autobusos, Alcanyís: Av. d'Aragó, 5, Gandesa: Estació d'autobusos.

HIFE

www.hife.es | 902 119 814 | Sortides des del Pinell de Brai

Sortida	Destí	Arribada	Dies
06.00	Gandesa	06.15	DI a Dv feiners
06.00	Móra la Nova		DI a Dv feiners
07.30	Tortosa	08.15	DI a Ds feiners
07.30	Barcelona	10.40	DI a Ds feiners
08.10	Gandesa	08.25	DI a Dv feiners
08.45	Tortosa	09.30	DI a Dv feiners
08.45	Gandesa	09.00	DI a Dv feiners
09.05	Gandesa	09.20	diari
09.05	Saragossa	11.45	diari
09.05	Pamplona	15.30	diari
09.05	Burgos	19.15	diari
09.05	Madrid	16.35	DI a Ds feiners
09.15	Tortosa	10.00	DI a Dv feiners
13.10	Tortosa	14.25	diari
13.10	Castelló	17.35	diari

Sortida	Destí	Arribada	Dies
13.10	València	18.50	diari
13.45	Gandesa	14.00	DI a Dv feiners
14.40	Gandesa	15.00	DI a Dj
15.15	Gandesa	15.30	DI a Dv feiners
15.40	Gandesa	16.00	Dv lectius
15.45	Tortosa	16.25	DI a Dv feiners
15.45	Barcelona	20.15	DI a Dv feiners
17.35	Gandesa	17.45	diari
17.35	Saragossa	20.00	diari
17.35	Pamplona	22.45	diari
17.35	Bilbao	00.30	diari
17.35	Madrid	00.45	diari
18.05	Tortosa	19.00	diari
18.05	Castelló	21.00	diari
18.05	València	22.00	diari

SOLUCIÓ AL QUI ÉS QUI

Grup de treballadores del taller de confecció de la Teresa del Massanenc, 23-12-1987

1. M. Xose Arnal Vidiella, de Pepe de Valentí
2. Pepita Aroca Montaña, de Sarraquet
3. Teresa March Vidiella, del Massanenc
4. Silvia Borràs Serres, del Torero
5. M. Teresa Martínez Montaña, de Gargori
6. José Ramon Pallarés Martínez, de la Mª Fontcalda
7. Helena Amposta Alcon, de Serafí
8. Manolita Algeró Álvarez, de la Rossario

ELECTRICITAT i FONTANERIA
A&B C.B.

INSTAL·LACIONS D'ELECTRICITAT I FONTANERIA
C/ Pilonet, 13 Tel. 977 42 63 38

Peluqueria Unisex
CRIS

C/ Lleida, 26 Tel. 977 42 60 05 - 977 42 60 34
EL PINELL DE BRAI

Reparació i venda d'ordinadors. Servei d'accés a internet.

HelpSystems

Ferran Montagut
Telèfon: 977 457 408
Mòbil: 649 304 857
E-mail: ferran@helpsystems.info
www.helpsystems.info

Xarxes informàtiques. Servei a domicili.

COOPERATIVA
DE CONSUM
SANTA MAGDALENA

C/ Tortosa, 4
Tel. 977 426 086

F A R M À C I A

Laureano
Blanch
Escurriola

C/ Lleida, 3 Tel. 977 42 60 76

OBRES
FAB

CONSTRUCCIONS
EN GENERAL

C/ Santa Magdalena, 18
Tel. 977 42 60 73 620 88 97 14
43594 EL PINELL DE BRAI

Aleu Instal·lacions

Electricitat · Fontaneria · Calefacció
Aire Condicionat

Carlos Aleu Montagut

C. Benifallet, 4 · 43594 El Pinell de Brai · Tarragona
Tels. 620 263 962 · 977 426 243 · aleuinstala@terra.com

Formació · Programació a mida · Pàgines web
Venda d'ordinadors, Reparació...
Fungibles (tònens, tinta, paper...)
Internet, ADSL,...
Disseny Gràfic, Publicitat
Maquetació, Tríptics,...
www.ebresoft.com info@ebresoft.com
Tel/Fax. 977 42 60 25

C/ Forn, 2
Tel. 977 42 61 11
El Pinell de Brai

Taller Mecànic
Eleuterio Serres Amposta
Tel. 977 42 62 15

Peixateria Sònia
Peix fresc i marisc

c/ Sant Domènec, 3
Tel. 977 42 61 86
El Pinell de Brai

GA "TODÓ & SERRES"
GESTORIA ADMINISTRATIVA, S.L.
CORREDORIA D'ASSEGURANCES

Pl. de la Farola, 5 baixos * 43780 GANDESA (Tarragona) * Tel.: 977 42 14 13 * Fax 977 42 14 01
info@assessoris.com * www.assessoris.com

SEBINA
QUEVIURES 2001 S.L.

C/ Costa, 7. Tel. 977 42 62 89
EL PINELL DE BRAI

FORN DE PA I PASTISSERIA
MONTAÑA

Plaça del Mercat, 2
Tel. 977 - 42 62 17

EL PINELL DE BRAI

LA PUÇA

Carrer del Pou de la Neu

C/ Gaudí, 7 — 646 619 283

FUSTERIA MECÀNICA I MOBLES
JOSEP VALLESPÍ MONTAGUT

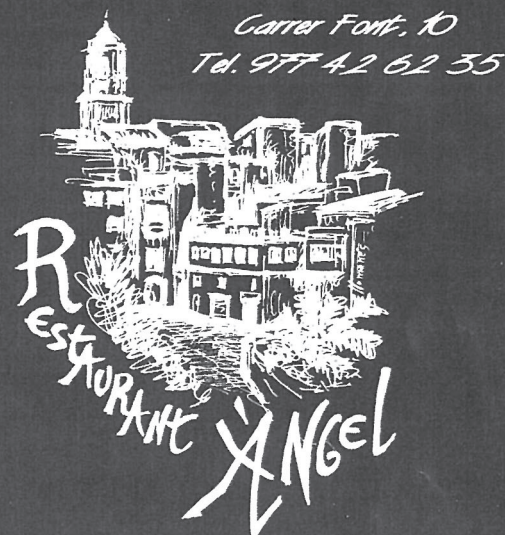
C/ Pilonet, 19 Tels. 977 42 60 63 - 977 42 60 98
EL PINELL DE BRAI

carícies d'oli

Cosmètica natural artesana
www.caricies.com
info@caricies.com

PINTURES I DECORACIONS
SERRES

C. del Cos, 5
Tels. 977 42 63 11 - 618 44 02 29
EL PINELL DE BRAI

Carrer Font, 10
Tel. 977 42 62 35

à ca l'àngel
allotjament rural

C/ Pou de la neu, 16 - 43594 El Pinell de Brai - Tarragona
tel. 977 426157 e-mail: info@calangel.info www.calangel.info

**Vins
naturals,
sense sulfits
afegits**

Laureano Serres Montagut

www.serres.net

laureano@serres.net

tel. 627423040 - 977426356

Salvia verbenaca, cresta de gall, herba de Santa Lúcia.

CARES A LA NATURA

MANUALITATS

Figures del pessebre de fofutxa, elaborades per la Teresa de Bernabé.

SABEU ON ESTÀ?

Sabeu on es troba aquesta escalinata?

Solució al sabeu on està anterior:

La imatge de la façana de l'anterior Fatumer es troba al carrer del Forn, a ca la Montse i Ramon, antiga ca Manuelet.

QUI ÉS QUI?

Grup de treballadores del taller de confecció de la Teresa del Massanenc, 23-12-1987